

Paskaidrojuma raksts Ministru kabineta un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lēmuma projektam „Par saistību izpildes ierobežojumu noteikšanu akciju sabiedrībai „Parex banka””

Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (adrese – Kungu ielā 1, Rīgā, LV-1050) (turpmāk arī – Komisija) rīcībā esošajiem dokumentiem, veicot kredītiestāžu ikdienas darbības uzraudzību, akciju sabiedrībai „Parex banka” (adrese – Smilšu ielā 3, Rīgā, LV-1522, reģ. Nr. 40003074590) (turpmāk arī – Banka) ir konstatētas būtiskas pazīmes, kas liecina par problēmām Bankas stabilitātes nodrošināšanai:

1. Laika periodā no 2008.gada 30.septembra līdz 2008.gada 25.novembrim no Bankas ir aizplūduši 492 miljoni latu (nav ņemti vērā Valsts kases noguldītie naudas līdzekļi), t.sk., lielākā daļa – 395 miljoni latu aizplūda no Ieguldījuma līguma parakstīšanas 2008.gada 10.novembrī. Bez tam pēdējo dienu Bankas noguldījumu dinamika nepārliecina par noguldījumu stabilizāciju, jo 2008.gada 24.novembrī noguldījumu samazinājums bija 4 miljoni latu un 2008.gada 25.novembrī – 21 miljons latu.

2. Bankas lielākie akcionāri un valde nav varējuši ticami un pamatoti izvērtēt faktiskās Bankai nepieciešamās ārējās palīdzības apmēru, izsakot pieņēmumu par 150 miljonu latu kredītlīnijas nepieciešamību Bankai likviditātes krīzes pārvarēšanai, lai gan faktiski pēc Komisijas rīcībā esošās informācijas Bankai nepieciešami aptuveni 2 miljardi eiro.

3. Banka ir piesaistījusi sindicētus kredītus būtiskā apjomā – 275 miljonu eiro (193 miljonu latu) ir ar dzēšanas termiņu 2009. gada februārī un 500 miljonu eiro (350 miljonu latu) ir ar dzēšanas termiņu 2009. gada jūnijā. Ņemot vērā Bankas pašreizējo finanšu stāvokli un negatīvās attīstības tendences, kā arī pašreizējās ierobežotās iespējas finanšu resursu saņemšanai finanšu tirgos, ir pamatotas šaubas par Bankas iespējām atmaksāt, pagarināt šos kredītus vai aizstāt tos ar jauniem sindicētiem kredītiem.

4. Komisija 2008.gada 25.novembrī veica Bankas finansiālās darbības rādītāju korekciju par stāvokli 2008.gada 31.oktobrī un konstatēja neatbilstošu Bankas pašas veikto:

- kredītportfeļa novērtējumu, neveidojot nepieciešamos uzkrājumus;
- finanšu instrumentu portfeļa novērtējumu, neņemot vērā tā nelikvīdo stāvokli.

Līdz ar to minētais Bankas novērtējums ir radījis šķietami labākus Bankas finansiālās stabilitātes rādītājus, lai gan saskaņā ar Komisijas veikto vairāku ārkārtas pārbaužu rezultātiem Bankai būtu nepieciešams pārvērtēt savus finanšu instrumentus un veidot papildus uzkrājumus. Tādējādi, koriģējot Bankas finansiālās darbības rādītājus pēc faktiskā stāvokļa, Bankas pašu kapitāls 2008.gada 31.oktobrī ir 181 miljons latu un kapitāla pietiekamības

rādītājs ir 6.55%, savukārt Bankas kapitāla prasību segumā ir iztrūkums 40 miljonu latu apmērā. Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 35. panta pirmās daļas 1. punktu minētais rādītājs nedrīkst būt zemāks par 8%.

Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 113. pantu banka, no kuras notiek pārmērīga noguldījumu vai citu piesaistīto līdzekļu aizplūde, var lūgt Finanšu un kapitāla tirgus komisiju noteikt bankas saistību izpildes ierobežojumus. Savukārt minētā likuma 114. pants nosaka, ka lēmumu par ierobežojumu noteikšanu pieņem kopīgi Komisija un Ministru kabinets, nosakot šo ierobežojumu darbības laiku, taču tas nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus.

Banka 2008.gada 7.novembrī ir vērsusies Komisijā ar lūgumu ieviest šādus saistību izpildes ierobežojumus uz divām nedēļām:

1. fiziskām personām kopējai naudas izmaksai uz citu banku kontiem vai skaidrās naudas izņemšanai 25 000 latu apmērā;

2. juridiskām personām, izņemot pašvaldības, valsts un pašvaldību uzņēmumus un iestādes, visiem pārskaitījumiem, izņemot maksājumus saimnieciskās darbības nodrošināšanai, valsts nodevu un nodokļu samaksai ne vairāk kā 50 000 latu apmērā.

Nemot vērā minēto, kā arī to, ka Banka šobrīd spēj apmierināt kreditoru likumīgās prasības, un ievērojot steidzamību, kas nepieciešama, lai novērstu noguldījumu vai citu piesaistīto līdzekļu pārmērīgu aizplūšanu no Bankas un saglabātu Bankas kapitāla pietiekamību un likviditāti, Ministru kabinetam un Komisijai nepieciešams noteikt Bankai saistību izpildes ierobežojumus.

Valsts sekretārs

M.Bičevskis

28.11.2008 10:20

550

L.Kļaviņa, 67095516

Liga.Klavina@fm.gov.lv